

Ilmajoki Koskenkorva Salvianneva

Asemakaavan laajennuksen
arkeologinen inventointi 2026

Sampsa Perälä

Maanala Oy

Sisällysluettelo

Tutkimuksen perustiedot	3
1. Johdanto.....	4
1.1. Tausta ja tutkimustehtävä	4
1.2. Menetelmät.....	4
2. Valmisteluvaiheen havainnot.....	5
2.1. Maaperä ja topografia	5
2.2. Tutkimushistoria, historialliset kartat ja paikannimistö	6
3. Maastohavainnot	8
3.1. Vuoden 2026 inventoinnissa todetut kohteet	13
1. Hirvirämäkkä	13
4. Yhteenveto	15
5. Lähteet	15

Taulukko 1. Ilmajoki Koskenkorva Salvianneva asemakaavan laajennuksen arkeologisen inventoinnin kohteet.

Kohde	Nimi	Laji	Tyyppi	Ajoitus	N	E
1	Hirvirämäkkä	Muu kohde	Kivirakenteet, latomukset	Ei määritelty	6954670	269865

Tutkimuksen perustiedot

Kohde: Ilmajoki Koskenkorva asemakaavan laajennus datakeskushankkeelle Salviannevan länsipuolella sekä suunnitellun sähkönsiirtolinjan reitti hankealueelle Santavuoren sähköasemalta Varpahaiskyläntien ja Kaupinkorventien varrella

Tutkimuksen tyyppi: arkeologinen inventointi

Tavoite: selvittää, onko alueella aiemmin rekisteröimättömiä arkeologisia kohteita

Kenttätyöaika: 18.9. ja 11.10.2026

Tutkijat: FM Sampsa Perälä, Maanala Oy

Tilaaaja: Greensky Energy Oy

Aiemmat arkeologiset tutkimukset: –

Alkuperäinen arkistoaineisto digitaalisine valokuvineen: Maanala Oy. Raporttikopiot pdf-muodossa: Museoviraston arkisto, alueellinen vastuumuseo ja työn tilaaja.

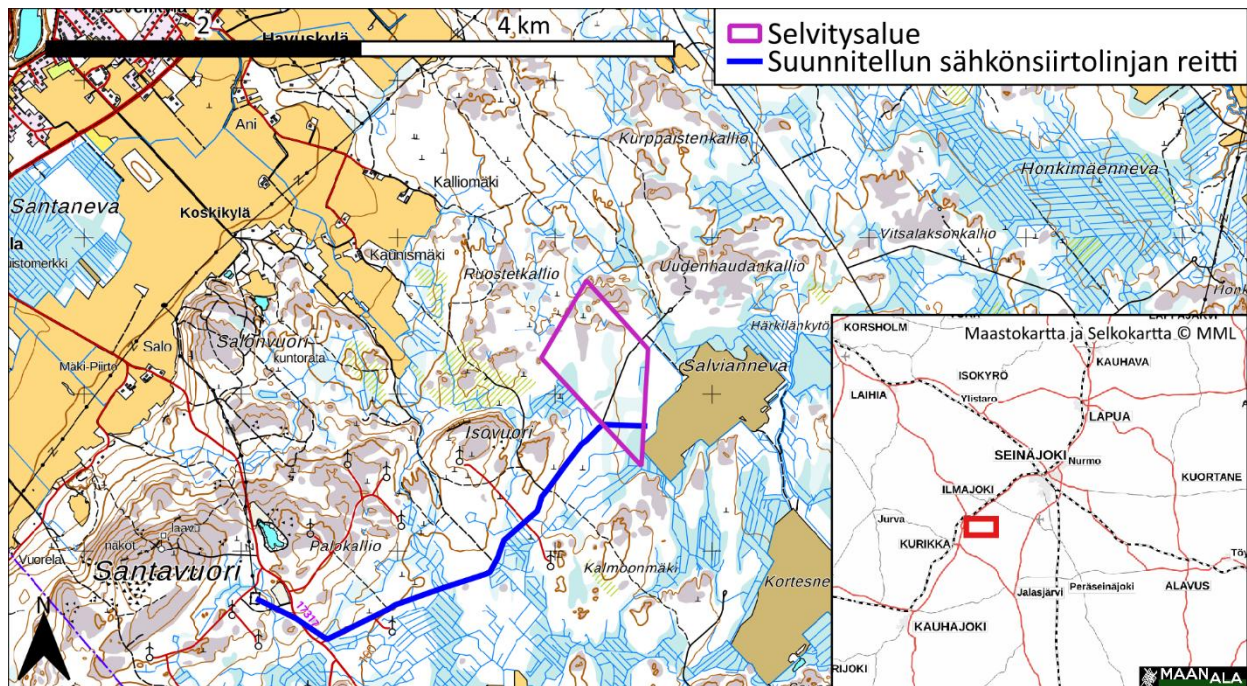
Kuvat ja kartat: FM Sampsa Perälä, Maanala Oy.

Raportin karttakoordinaatit: ETRS-TM35FIN (N2000)

Koordinaatit alueen keskeltä: N 6955180 E 270820

Tutkimuksessa talletetut esinelöydöt ja näyttöet: –

Tulos: alueelta ei todettu kiinteitä muinaisjäännöksiä. Yhtä kivirakennetta (Hirvirämäkkä) ehdotetaan kirjattavaksi muinaisjäännösrekisteriin muuna kohteena.

Kuva 1. Isommalla kartalla näkyy suunniteltu sähkönsiirtolinjan reitti sekä kaavalaajennuksen selvitysalue. Nurkassa alaoikealla pienellä selkokarttaotteella näkyy isomman kartan sijainti Etelä-Pohjanmaalla.

Kansikuva: Maisemaa Varpahaiskyläntieltä luoteeseen.

1. Johdanto

1.1. Tausta ja tutkimustehtävä

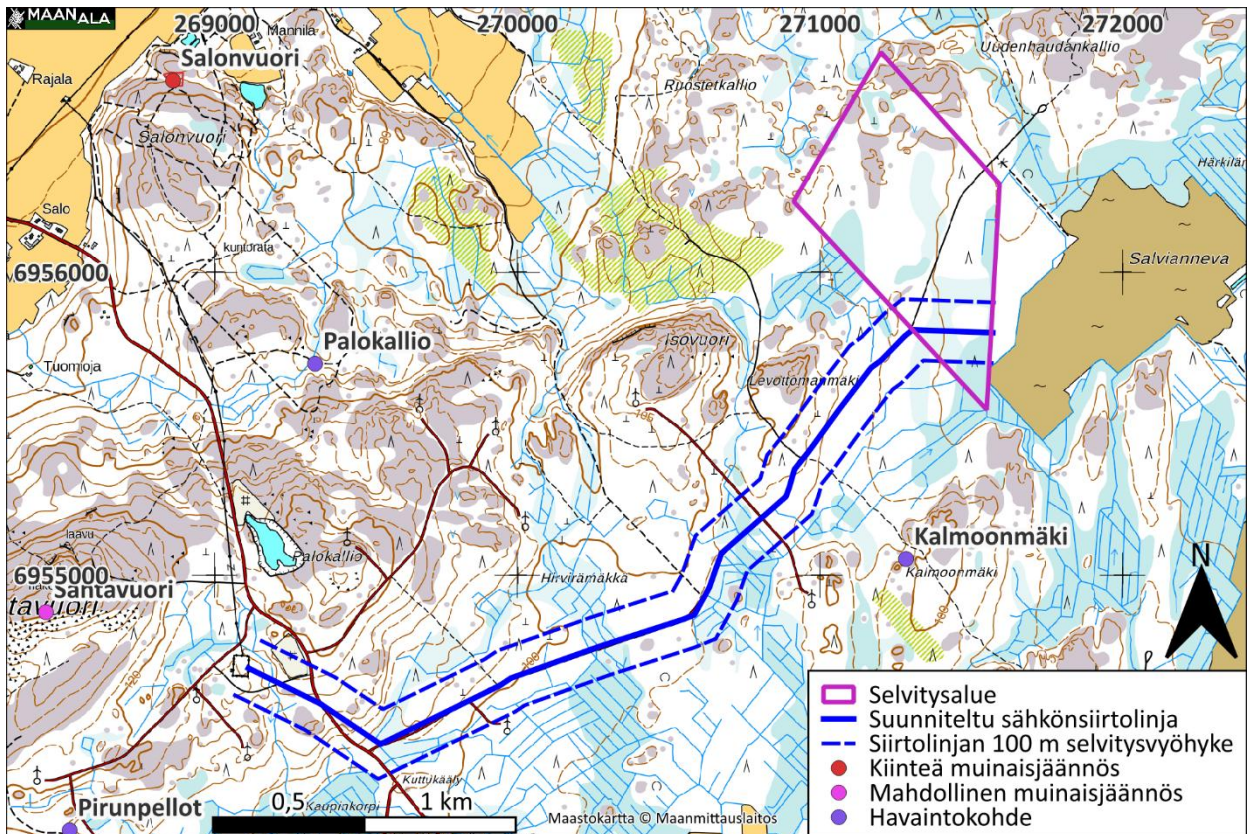
Ilmajoella suunniteltiin Koskenkorvan asema-kaavan laajennusta datakeskushankkeelle Greensky Energy Oy:n aloitteesta vuonna 2026. Alue sijaitsee viisi kilometriä Koskenkorvan taajamasta kaakkoon, Salviannen länsipuolella. Kaava-alueelle suunniteltu sähkönsiirtoreitti kulkee Santavuoren sähköasemalta Varpahaiskyläntien ja Kaupinkorventien varrelta. Selvitysalueen laajuus on noin 41 ha ja suunnitellun sähkönsiirtolinjan reitin pituus on noin 3 km. Seinäjoen museot katsoi lausunnosaan (SM 57/2026, Seinäjoen museot 2026) arkeologisen inventoinnin tarpeelliseksi maankäyttöhankkeen mittakaavan vuoksi, vaikkei alueella todettu olevan erityistä arkeologista potentiaalia. Greensky Energy Oy tilasi arkeologisen inventoinnin Maanala Oy:ltä 10.9.2026.

1.2. Menetelmät

Maastotöitä edeltävässä valmisteluvaiheessa alueen historialliset kartat asemoitiin ja niiden lisäksi nimistöhistoriaa tutkittiin nimitietokannoista. Maalajeja tarkasteltiin Geologian tutkimuskeskuksen 1:200 000-maaperäkartta-aineistosta. Alueen arkeologista potentiaalia selvitettiin maastokarttojen topografiasta ja vuoden 2021 5 p/m²-laserkeilausaineistosta (Maanmittauslaitos).

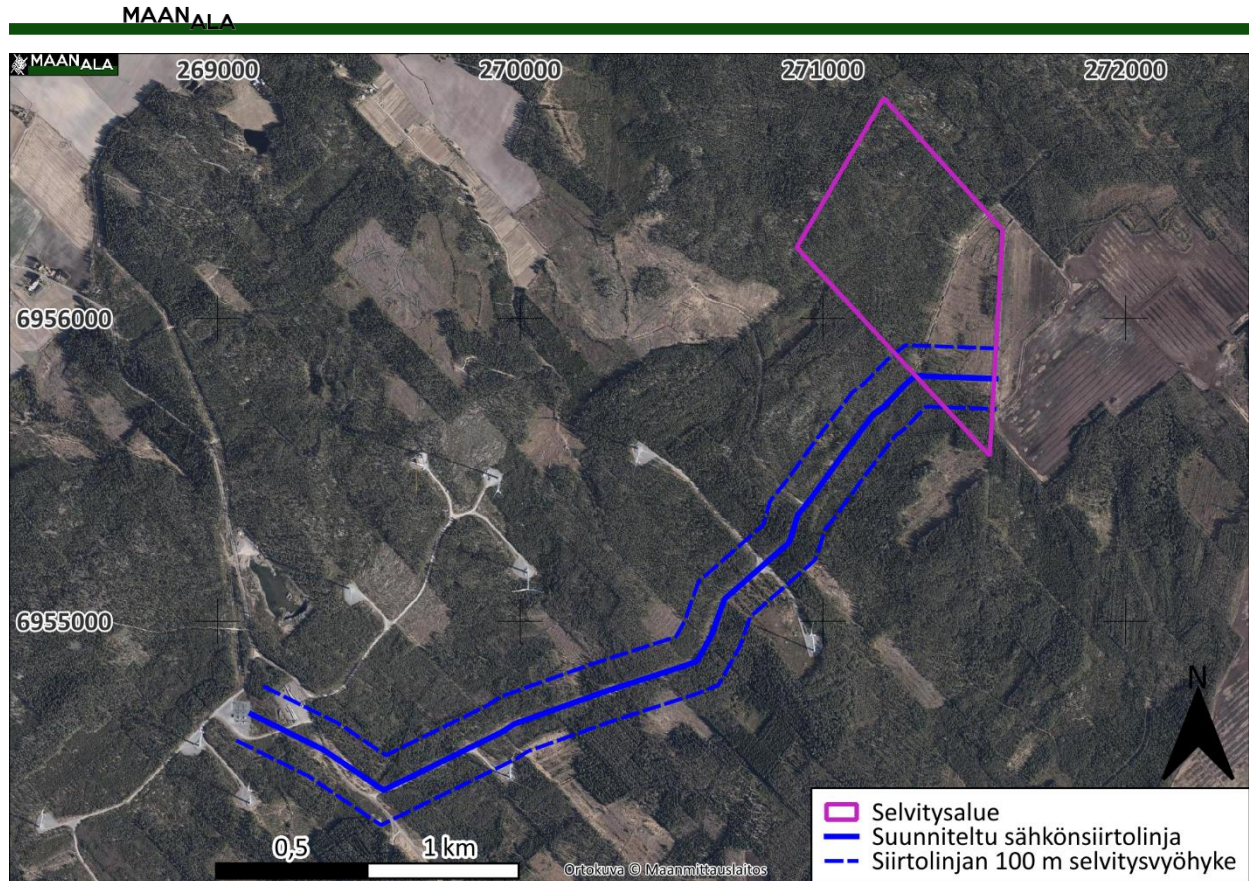
Maastotyömenetelmiin kuuluivat silmänvarainen havainnointi, maanäytekairaus ja metallin ilmaisimen käyttö. Maastossa kertyneet havainnot dokumentoitiin muistiinpanoin, valokuvaamalla ja mittauksin. Maastotöissä käytettiin QField-sovellusta, jossa oli kaikki oleellinen valmisteluvaiheen paikkatietoaineisto, kuten asemoidut kartat ja rinnevarjostemallit.

FM Sampsa Perälä suoritti kenttätöitä 18.9.2026 ja 11.10.2026. Sää eivät haitanneet havainto-olosuhteita ensimmäisen maastopäivän sateista huolimatta.

Kuva 2. Selvitysalueet maastokarttaotteella, jolle on myös merkitty alueen arkeologiset kohteet. Violetin sinertävällä värillä merkityt havaintokohteet ovat laserkeilausaineistosta tunnistettuja muinaisjäänösrekisteriin vietyjä todennäköisiä tervahautakohteita.

Kuva 3. Selvitysalue 1:200 000 -mittakaavan maaperäkartta-aineistolla (Geologian tutkimuskeskus).
Maaperäkartan läpi näkyy maastokarttaote (Maanmittauslaitos).

Kuva 4. Selvitysalue ortokuvalla 1:5 000 (Maanmittauslaitos).

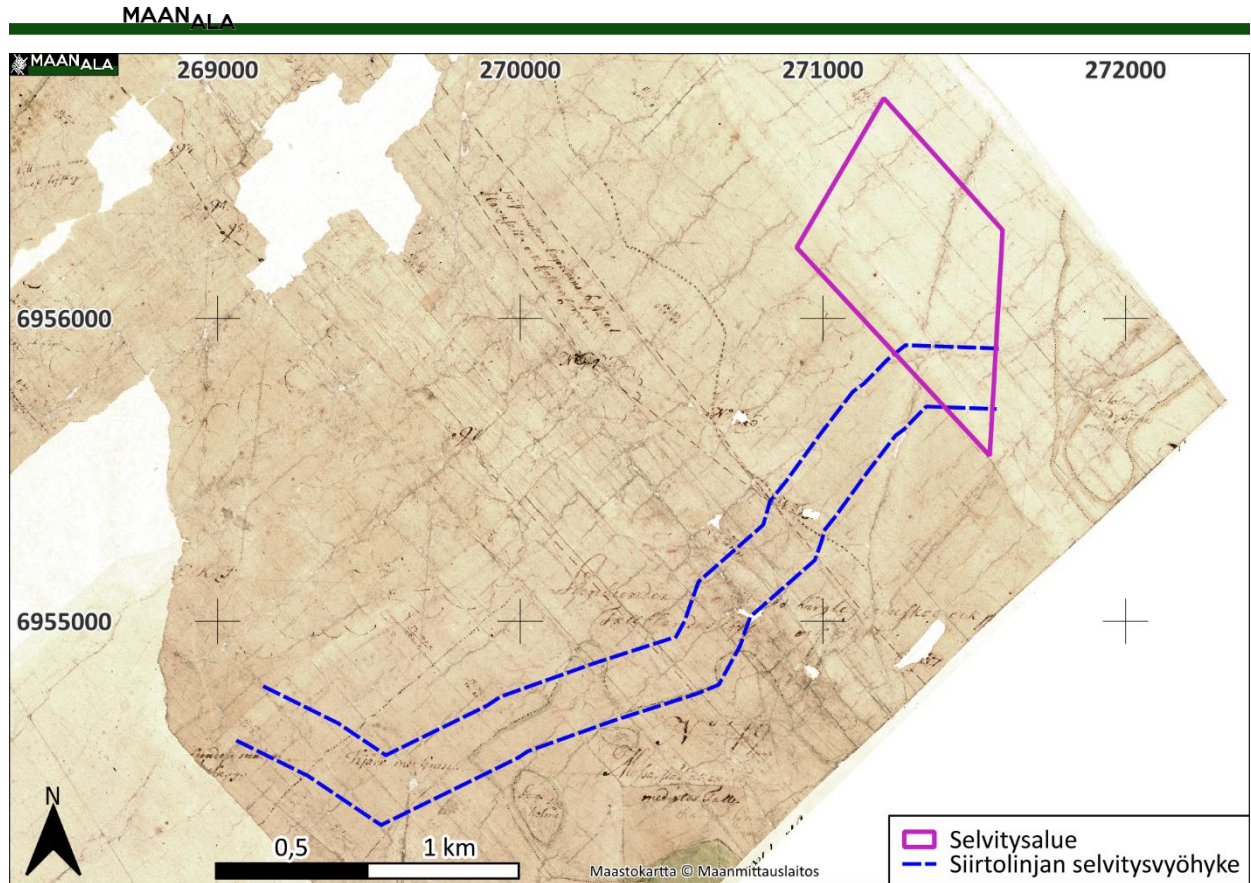
2.2. Tutkimushistoria, historialliset kartat ja paikannimistö

Selvitysalueelle ei ole tiettävästi kohdistettu arkeologisia inventointeja. Arkeologi Markku Torvinen teki Ilmajoen kunnan inventoinnin (1973), muttei hän ilmeisesti liikkunut nyt selvityksen alaisilla alueilla.

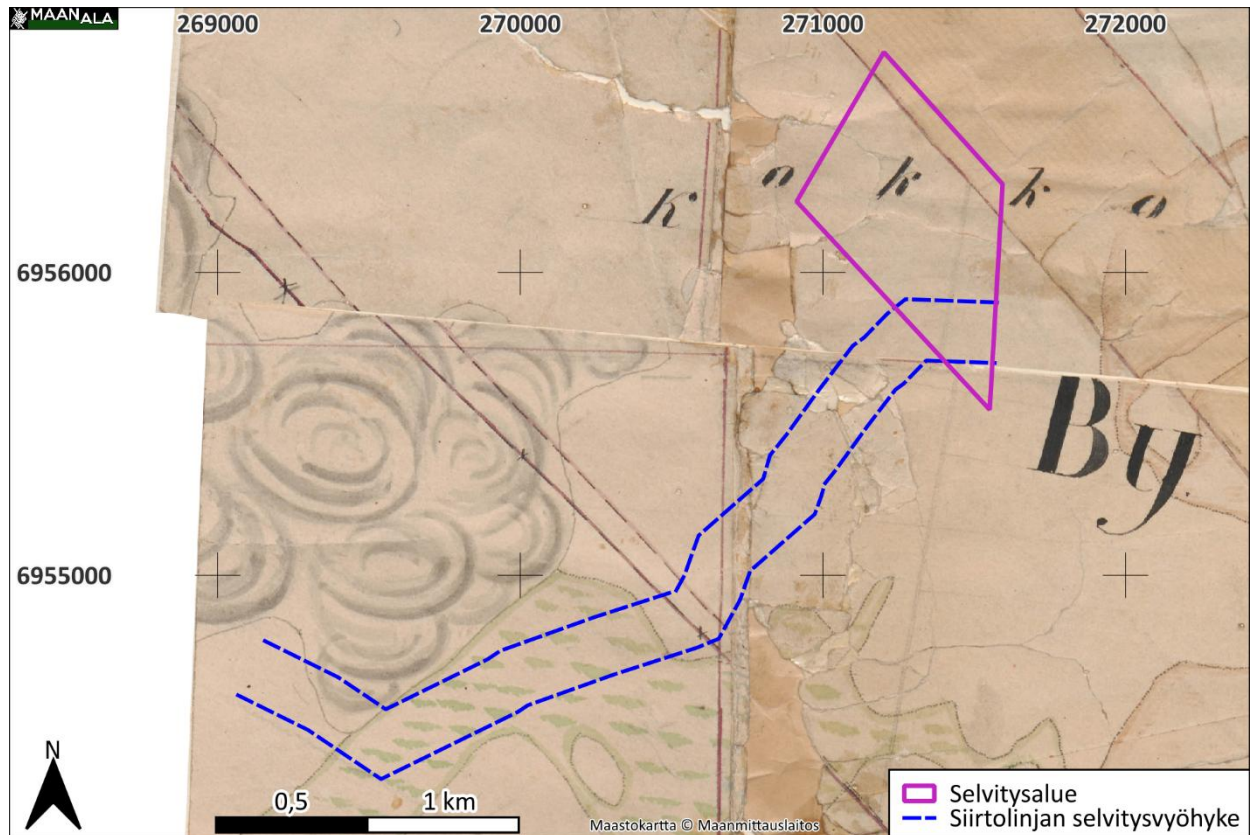
Alueen kartoista asemoitiin pitäjän metsäjakoihin liittynyt isojakokartta (Stierwald 1789), pitäjänkartat vuodelta 1847 (karttalehdet 2221 03 Ilmajoki ja 2222 01 Ilmajoki) sekä peruskartat vuosilta 1954 (karttalehti 2222 01 Ilmajoki) ja 1970 (karttalehti 1244 10 Koskenkorva). Asemoiduilla kartoilla ei juurikaan ollut havaittavissa arkeologisesti kiinnostavaa maankäyttöä

selvitysalueilta. Isojakokartalle (Stierwald 1789) on merkitty polku tai tie, joka kulkee poikki suunnitellun siirtolinjan sen kaakkoispuolella, Kalmoomäen ja Isovuoren väliltä. Maastokartalla se on edelleen polku tai ura ja luoteeseen kulkeva osuus on metsätietä. Pitäjänkartalle reittiä ei ole merkitty, joten kyseessä tuskin oli merkittävä kylien välinen tai pitäjänrajoja ylittävä kulkuväylä. Myös selvitysalueen läpi kulki polku peruskartalla 1954 ja sama näkyi vanhoissa ilmakuvissa (Peruskartta 1954 2222 01 Ilmajoki, Paikkatietoikkuna).

Selvitysalueiden paikannimistöstä ei todettu mitään arkeologiaan viittaavaa tutkituista kartoista tai tietokannoista (Nimiarkisto.fi, Nimi-sampo.fi).

Kuva 5. Välttävästi asemoitavissa olevasta isojakokartasta erottuu tie tai polku suunnitellun sähkönsiirtolinjan koillisosissa. Maastokartalla osin samanmuotoiset polku ja tie ovat 80 metriä koillisempana.

Kuva 6. Pitäjänkartalla ei alueelle ole merkitty maankäyttöä (karttalehdet 2221 03 Ilmajoki ja 2222 01 Ilmajoki).

3. Maastohavainnot

Maastotyöt suunnitellulla kaavoituksen laajenusalueella tehtiin 18.9.2026. Kuuroittaisesta sateesta huolimatta havainto-olosuhteet olivat kohtalaiset. Metsä Kaupinkorventien ja Salvi-annevan välillä oli hiljattain hakattu. Alueella kulkeneen polun vartta tutkittiin metallinilmaisimella, ensin hakatun metsän puolelta tieltä itään. Läheltä tietä löytyi noin 10 cm syvyydestä modernilta vaikuttava kiila tai jokin muu vastaava työkalu, joka oli vain ohuelti ruosteessa. Muita signaaleja tai havaintoja ei tien itäpuolella tullut.

Etelässä Kaupinkorventien pohjoispuolisilla kallioilla oli runsaasti tuulenkaatoja, joita tutkiessa ei havaittu mitään arkeologiaan viittaavaa. Peruskartalla ja vanhoissa ilmakuvissa näkyneen polun tutkimista metallinilmaisimella jatkettiin selvitysalueen länsirajalle, vailla uusia löytöjä. Tämän jälkeen kierrettiin kuivia maastoja ja kallioita. Alueen maaperä oli pääasiassa karkeaa ja kivistä moreenia. Alueen lukuisista tuulenkaadoista ei löytynyt mitään arkeologiaan viittaavaa.

Toisena maastopäivänä 11.10.2026 tarkastettiin suunnitellun sähkönsiirtolinjan maastot Varpahaiskyläntien ja Kaupinkorventien

varrelta. Maastotarkastuksissa keskityttiin alueen kuivempiin moreenimaastoihin ja kallioihin. Alueelta ei juuri kertynyt arkeologisesti kiinnostavia havaintoja lukuun ottamatta kivirakennetta, joka käsitellään muuna kohteena seuraavassa luvussa.

Kuva 7. Tuulenkaadosta havaitsee hyvin alueen moreenimaaperän luonteen. Lounaaseen.

Selvitysvyöhykkeen varrella oli pääasiassa karuja kallioiden puhkomia moreenimaita kaakoon johtavilla rinteillä tai niiden juurille muodostuneita kosteikkoja. Isojakokartalla näkyneen tien kaakkoinen osuus kulki hyvin tiheän nuoren kuusikon läpi ja on maastokartalla merkitty poluksi. Urista päätellen se on ollut metsäkoneiden käytössä.

Kuva 8. Selvitysalueen länsiosien maasto ei juurikaan vaihdellut ja siellä oli runsaasti tuulenkaatoja. Itään.

Kuva 9. Suunnitellun kaava-alueen laajennuksen maastoa Kaupinkorventien itäpuolelta. Itään.

Kuva 10. Tuulenkaatoja Kaupinkorventien länsipuolelta selvitysalueen etelärajalla. Etelään.

Kuva 11. Tiheikköä suunnitellun sähkönsiirtolinjan länsiosissa, Santavuoren sähköaseman kaakkoispuolella. Lounaaseen.

Kuva 12. Maisemaa kalliolta Varpahaiskyläntien ja Kaupinkorventien risteyksen maastoon. Kaakkoon.

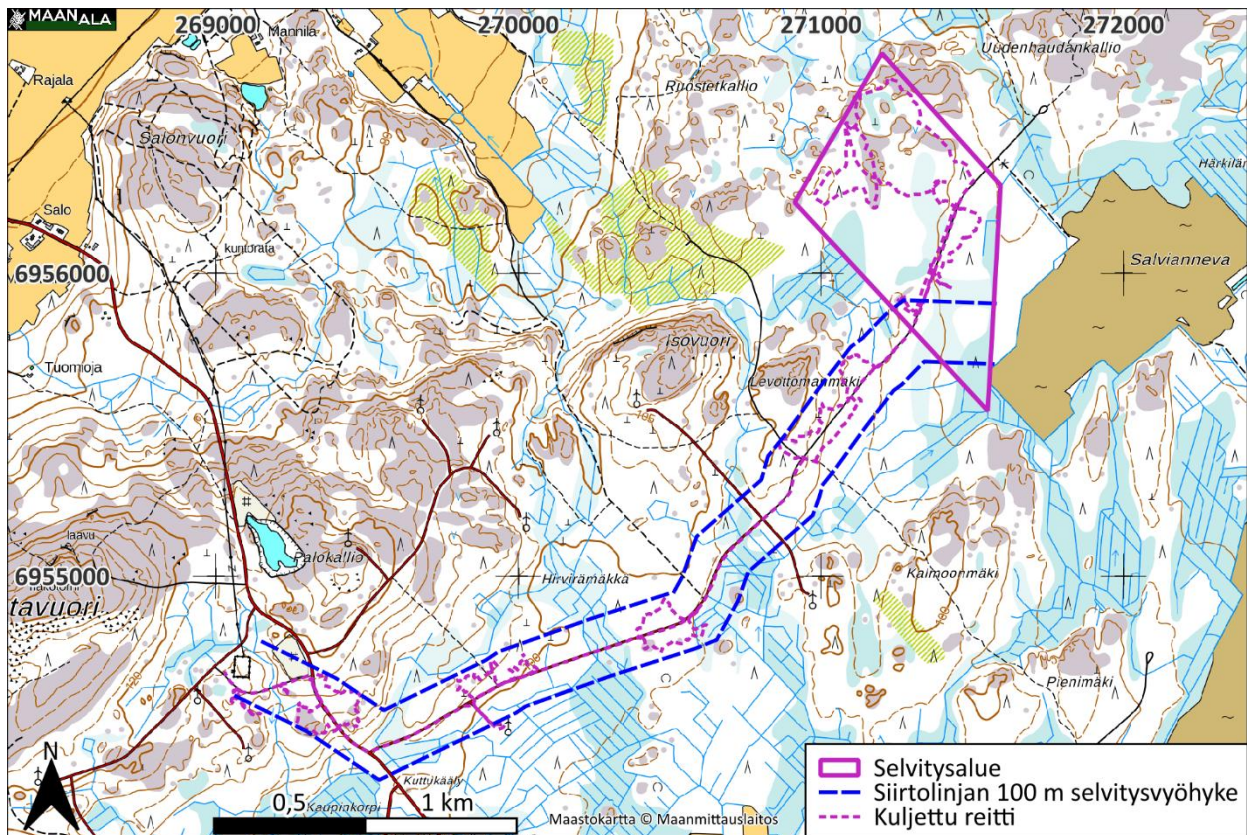
Kuva 13. Tiheästi istutettua metsää Kaupinkorventien eteläpuolisessa maastossa, josta pian alkaa ojitettu suo. Etelään.

Kuva 14. Paikoitellen Kaupinkorventien pohjoispuolellakin oli kosteampaa ja tiheämpää metsää. Hirvirä-mäken itäpuoli. Luoteeseen.

Kuva 15. Isojakokartan (Stierwald 1789) tie poikki suunnitellun sähkönsiirtoreitin on nykyään merkitty maastokartalla poluksi kaakkoon, tieksi luoteeseen. Kaakkoon.

Kuva 16. Selvitysalueella kuljetut reitit merkitty purppuralla katkoviivalla maastokarttaotteelle (Maanmittauslaitos).

3.1. Vuoden 2026 inventoinnissa todetut kohdet

1. Hirvirämäkkiä

Uusi kohde. Ehdotetaan rekisteröitäväksi muinaisjäännösrekisteriin muuna kohteena informaatioarvonsa vuoksi.

Tyyppi: kivirakenteet, latomukset

Ajoitus: ei määritelty

Koordinaatit: N 6954670 E 269865 Z 102,5

Vuoden 2026 löydöt: –

Inventointi 11.10.2026: Kohde sijaitsee Varpahaiskyläntien ja Kaupinkorventien risteyksestä noin 435 metriä itäkoilliseen ja jälkimmäisestä tiestä noin 60 metriä pohjoiseen. Paikalla on Palokallion alimmilla kaakkoisrinteillä soiden ympäröimää ja pienten kalliopaljastumien täplittämää moreenimetsää.

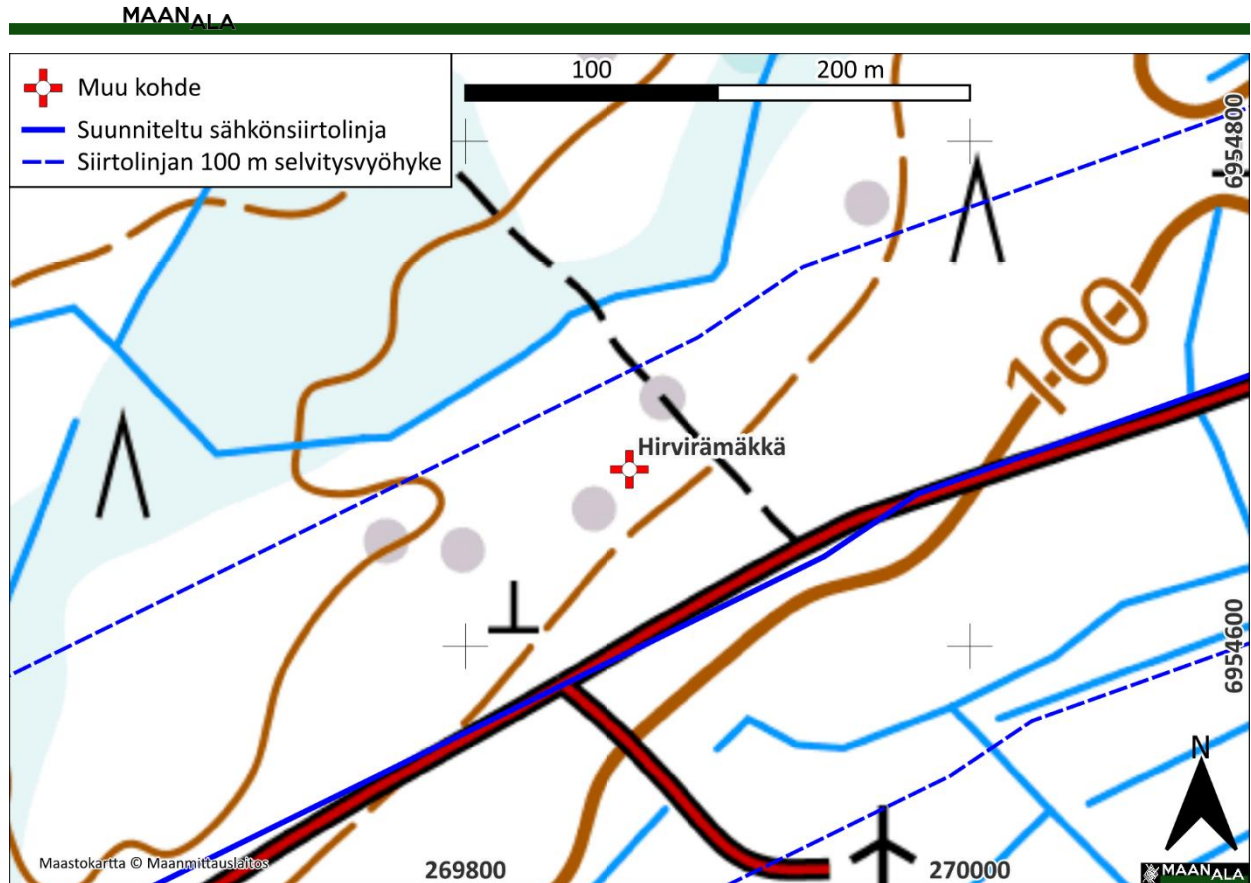
Noin 20 metriä pienestä kalliopaljastumasta koilliseen on ladottu neljä kiveä pystyyn kehään. Kaksi kivistä on kookkaita, noin 30 x 30 x 70 cm. Kahdesta muusta kivistä toinen on

kooltaan noin kaksi kolmasosaa ja toinen noin kolmasosa suurempien kivien koosta. Kivien keskellä on noin 30 x 10 cm aukko. Kehän kivissä on mahdollisia lohkopintoja, muttei poranjälkiä. Pystykivien vieressä etelässä on joitain isompia kiviä maan tasassa ja pohjoisessa on noin metrin läpimittainen kiviladelma, joka kohoaa ympäristöstään noin 20 cm. Siinä kiviä ei ole tiiviisti eikä monessa kerroksessa. Maanäytekairauksessa ei havaittu nokimaata pystykivien välistä eikä viereisen ladelman kohdalta.

Paikalta noin 25 metriä koilliseen kulkee nykyinen, luultavasti isojaosta (Stierwald 1789) periytyvä kiinteistöraja. Latomukset voisivat mahdollisesti olla tuon rajan kulkua osoittavia rajamerkkejä, jos raja on aikojen saatossa tehdyissä mittauksissa siirtynyt etäämmälle. Toisaalta rakenne voisi liittyä kivirakennusaineksen keräämiseen tai lohkomiseen. Paikka on kuitenkin etäällä tunnetuista kiinteistä historiallisista asuinpaikoista. Pystykivet voisivat olla myös jonkinlainen paalun- tai pylvänsija. Sähkö- tai puhelinlinjoja alueella ei näy historiallisissa ilmakuvissa (Paikkatietoikkuna).

Kuva 17. Lähikuva kohteen pystykivistä ja niiden keskelle muodostuneesta aukosta. Koilliseen.

Kuva 18. Kohteen Hirvirämäkä sijainti merkitty valkoisella pisteellä, jonka taustalla on punainen risti.

Kuva 19. Pystykivistä vasemmalle erottuu paikalta dokumentoitu hieman kumpuava kiveys ja osa kivistä erottuu kasvillisuuden seasta. Koilliseen.

4. Yhteenveto

Vuoden 2026 inventoinnissa Koskenkorvan asemakaavan laajennusalueelta tai siihen liittyvältä suunnitellulta sähkönsiirtoreitiltä ei todettu uusia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Yhtä tarkemmin määrittelemätöntä kivrakennetta ehdotetaan kirjattavaksi muinaisjäännösrekisteriin muuna kohteena.

Inventoinnin valmisteluvaiheessa asemoitiin alueen vanhat kartat, tarkasteltiin sen nimistöhistoriaa, maaperää ja topografiaa. Valmistelussa ei selvitysalueilta todettu potentiaalisia arkeologisia kohteita.

Turussa 15.10.2026

Sampsä Perälä, FM

Maanala Oy

5. Lähteet

Internetlähteet:

Geologian tutkimuskeskuksen ylläpitämä Hakku-paikkatietopalvelu [Aineisto ladattu 5/2025, <https://hakku.gtk.fi/>].

Hakonen, A. 2025. *GLARE (Post-Glacial Land Adjustment Regenerator)* model. [<https://github.com/Hakonaki/land-uplift-recons>].

Helsingin yliopiston digitaalisten ihmistieteiden keskuksen ylläpitämä Nimisampo-verkkopalvelu. [<https://nimisampo.fi/fi/>].

Kotimaisten kielten keskuksen ylläpitämä Digitaalinen Nimiarkisto [<https://nimiarkisto.fi/>].

Maanmittauslaitoksen Paikkatietoikkuna-karttapalvelu [<https://kartta.paikkatietoikkuna.fi>].

Museoviraston ylläpitämä Kulttuuriympäristön palveluikkuna [<https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/portti/read/asp/default.aspx>].

Kirjallisuus, tutkimusraportit ja kartat:

Peruskartta 1954. *Karttalehti 2222 01. 1:20 000 Ilmajoki*. Maanmittaushallitus.

Peruskartta 1970. *Karttalehti 1244 10. 1:20 000 Koskenkorva*. Maanmittauslaitos.

Pitäjänkartta 1847. *Karttalehti 2221 03 Ilmajoki*. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto, Kansallisarkisto.

Pitäjänkartta 1847. *Karttalehti 2222 01 Ilmajoki*. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto, Kansallisarkisto.

Seinäjoen museot 2026. *Ilmajoki, Koskenkorvan datakeskuksen asemakaava, osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Lausunto 14.8.2026, SM 57/2026*. Seinäjoen museot

Stierwald Karl Fredrik 1789. *Ilmola moder-sockens skog uti stora skiften deld och utstakad efter ordnes år 1768 och 1769*. Ilmajoki 2:7. Maanmittauslaitoksen arkisto.

Torvinen Markku 1973. *Ilmajoen inventointi 1972*. Museovirasto.